

Három rege

(az ártézi kútnál)

Aznap délután egy hatalmas buliba keveredtem, amely leginkább egy kirakodó-vásárra vagy ócskapiacra hasonlított. Kiderült, lesz itt egy kiállítás, amelyet váratlanul nekem kell megnyitnom, mert aki megnyitotta volna, nem jött el, azt mondta, megfázott. A szervezők hitték is meg nem is. A kecskeszakállas festőt megkérdezték, beleegyezik-e? Nem ismertük egymást személyesen, de ő tudott rólam, olvasta néhány írásom a neten, és boldogan mondott igent. Kis időt kértem, összegyűjtöttem mindenféle prospektusokat, fénymásolatokat és egy söntéshez mentem a vásártér közepére, alig találtam üres felületet, ahol írhatnék. Közben dossziényira duzzadt a papírhalom. Tollat sem találtam. Odamentem egy vásári standhoz, kértem tollat meg üres papírt, ekkor derült ki, nincs nálam pénz. Mondtam, majd később kérek kölcsön, de most gyorsan írnom kell, mert kifutok az időből. Két csinos hölgy árult a standnál, mosolyogva mondták: rendben, tudják, hogy én nyitom meg a kiállítást, hallották a hangosbemondón.

Visszamentem a söntéshez, noha azt részeg és hangos dán turisták foglalták el. Ekkor jött oda hozzám egy negyven körüli nő, hogy segít, látja, bajban vagyok, nem találok helyet (ő tud egy jót, mondta, ahol nem zavar senki), és látja, nem tudom már cipelni a fél méter vastagságúra duzzadt papírhalomot sem. Egy részét ki akarta venni a kezemből, ám ekkor hirtelen szél támadt, és a felét elfújta, valamennyit összeszedtünk, megpillantottam a kezében egy Nabokov-brosúrát, Nabokov fényképe mellett egy rövid, kézírást imitáló verssel (tűzvörös cirill betűkkel, de magyarul), gondoltam, később kibetűzőm. Másik pulthoz mentünk, ahol gyorsan megírtam két oldalt (emlékszem, rettegetem, hogy majd nem tudom fölolvasni a macskakaparásom), de hiányoltam még valami csattanót a végére.

Ezalatt kapott el a pánikéhség, a nő gyorsan hozott darált húsos pitét meggykompóttal, amin nagyon elcsodálkoztam, mert nemrégiben olvastam ezt a receptet a neten. Sűrű palacsintatésztából készül, sütőben. Falni kezdtem. Mohón. Ekkor már sokan ettek mellettem, köztük egyre több madár. Zabálás közben eszembe jutott a csattanó, de eltűnt a papírhalom, az oldaltáskám és a nő is. Keresni kezdtem a segítőmet, azonban nem találtam. Visszamentem a pulthoz, ahol már egy ondolált hajú nő evett. Reklamáltam a maradék kajám után, a nő azt mondta, a pincér a kukába dobta, ő meg azt hitte, üres a hely. Egyre nagyobb lett a tömeg, én elveszetten álltam és izzadtam, akár a túlhajszott ló, amikor megváltozott a szín:

A költő, egykori mesterem, olvasott föl egy nagy épület, valami romos színház előcsarnokából, dór oszlopok mögül, sok-sok ember előtt, mintha tünteté-

sen, de nem volt sűrű a tömeg, laza csoportokban álltak a fölolvadás hallgatói. Sok helyütt kisebb tábortüzek égtek. Alkonyodott. A költő egyszer csak lefutott a színpadról, mondta a szervezőknek, hogy mindjárt visszatér, és folytatja. Piros sálja és hosszú, bokáig érő fekete kabátja lobogott a valószerűtlen fényben. Akárha Mefisztó. Odajött hozzánk, átölelt engem meg irodalomtanár barátomat, aki az ördög tudja, hogyan keveredett mellém, és a fülünkbe súgta, mutatni akar valamit. Szinte futva indultunk el. Hamarosan ingoványos talajra értünk, majd egy patakhoz, amelybe ártézi kút vize csobogott, jó hangosan. Bacchus-fej szájából folyt ki a víz, hosszú rézcsövön, amely vékony faloszhoz hasonlított leginkább. A Mester ruhástul belegázolt a vízbe, és mondta, „erre, erre, gyertek”. Mentünk utána, a víz langyosan ölelt körül minket combig, később derékig, de ahogy egyre beljebb és beljebb mentünk, hidegebb és mélyebb lett, tóvá szélesedett. Körülöttünk csönd és nádas. Se egy madár, se egy béka, bármi életjel. Csak a korai telihold sejtelmes csillogása a vízen. Már a nyakamig ért a víz, amikor azt mondtam, én nem megyek tovább, és visszafordultam. Nem válaszoltak. A barátom és a Mester lassú tempóban úszni kezdtek a végtelen vízben.

Egy domb aljánál értem partot, fölmásztam, és hangos jajgatást hallottam, mintha egy nőt verne valaki. Közelebb osontam, miközben fölmarkoltam egy súlyos fadarabot, és azt láttam, hogy egy szőrös hátú, izmos, ősz férfi azt a nőt, a segítőmet elégíti ki ujjal, aki jajong és nyöszörög és spriccel, akár a gejzír. Szégyenkezve eloldalogtam. Kis idő múlva megpillantottam egy hatalmas, nádfedeles házat, előtte a volt feleségem guggolt, és egy gyereket ölelt át. Mellettük egy néger kisfiú kerekese kútat tekert, iszonyatos nyikorgással. A fiú kísértetiesen hasonlított a Bacchus-szoborra. Odamentem hozzájuk, exnejem valamit szólt hozzám, nem értettem, mit.

Álmomban vissza-visszatért ez a ház, valaha, rövid ideig, laktunk itt, föl akartuk újítani, de soha nem jutott rá pénz. Emlékeztem a benne rejelő hatalmas terekre, bevillant elmémbe az óriási festmény a fényről, a postai íróasztal, rajta a számítógéppel, egy-egy régi szekrény, szétdobált ruhák, könyvespolcok, kanapék, két szétszerelt tévé... Ebben a pillanatban kigyulladt a ház, óriási lángokkal égett a nádtető. Rövid ideig elszörnyedve néztem, exnejem és a gyerekek eltűntek, a kerekese kút magában nyikorgott tovább, megfordultam, és a színház előcsarnokánál találtam magam, a költő újra ott szavalt. Erőtéljes, vékony hangon előadott énekbeszédéből nem hallottam ki semmit, bár tudtam, a *Lembergi látomásokat* kántálja.

Az erkélyről üres papírlapok hullottak alá, akár a vergődő sirályok.

Barátom eltűnt.

Akkor már sejtettük, mi fog történni a Határvidéken.

(a királykisasszony és a szegénylegény)

A Bárka teraszán ültünk, nem voltunk már szomjasak, épp indulni készültünk, amikor barátom váratlanul (enyhén kántálva) belekezdett egy mesébe:

Hol volt, hol nem volt, volt, ahogy volt, volt egyszer egy okos és szépségesen szép királykisasszony. Olyan szép volt, hogy amikor megjelent a bálteremben,

elállt a bálközönség lélegzete, a nők irigykedve lesütötték pilláikat, egy pillanatra fényesebb lett a fény, a gyöngébb lelkű férfiak azonnal a mosdóba rohantak, hogy lehűtsék magukat, mert óvatlanul hiányos öltözékben képzeltek el a szépségesen szép királykisasszonyt. Közelebbről is szép volt a királykisasszony, letagadhatott akár tíz-tizenöt évet is, de azért már látszottak rajta az idők nyomai, érzékeny melle már csak melltartóban mutatta régi formáját (jaj, az a szép, izgató kis vájat a két mell között!), amúgy lógott picit, hasa megereszkedett, ám a feneke feszes volt, akár egy tinédzseré. Hogy ne mondjam, akár egy tüzes kancacsikóé. Ó, és bűnös ajkai, ahogy kivillant közüle csillogó fogsora!, gondolta a szegénylegény, aki sem legény nem volt már, sem annyira szegény. Korosodó, házsnak indult, indulatos dalnok volt csupán, puszták és éjszakák szabad vándora, legalábbis lelkében így képzelte.

Aztán, ahogy lenni szokott, egymásba habarodtak. Csalogatta a királylány palotájába, egyre csalogatta, bár ígérni nem ígért semmit, ám a szegénylegény csak húzódkodott. Hiába az édes főzetek, hiába a sok csábítás, hiába a szerelem illatos nedvei, érezte a szegénylegény (erős ösztönnel áldotta meg az Úr), hogy ebből csak baj lehet. Mert mit keres ő a palotában tudálékos, ám finom és rafináltan duruzsoló udvaroncok között. Nem értette a beszédüket. Értette a szavak jelentését, csak azt a mögöttes tartalmat nem értette, ami a szavak fonákján húzódik meg, valahol a hangsúly és a mimika között. Hogy mi igen, és mi nem.

A királykisasszony meg villogni akart, hogy lássa mindenki, ha nem is szabad, de boldog, és sugárzása még pár évre betöltheti a teret. Döntött tehát. Fölviszlek a Napba, gondolta, magában a szegénylegénnyel beszélgetve, hogy lásd csábító hatalmamat, ott és akkor engedlek el, ahol és amikor legjobban fáj. Hogy tudd, hogy érezd, mit éltem át miattad. Nem volt gonosz a királykisasszony, de hogy, csak nem tudott ellenállni igéző hatalmának. Akkor már amúgy is egy szomszéd királyságbéli herceg udvarlását fogadta, aki jártas volt a hadászatban, és hasonlóan okos, mint a királykisasszony. Egy kasztbéli, jobb lesz így, toppantott, és választott.

Aztán, hogy, hogy nem, azt érezte a szegénylegény, repül. Föl, egészen magasra, mint egy még régebbi mesében, föl egészen a Napig, érezte, perzselődnek képzeletbeli szárnyai, és akkor a királykisasszony váratlanul elengedte a kezét. Úgy sem jön a szegénylegény a palotába, mit is keresne ott, gondolta, hiszen nyers, mint az ecetben pácolt hagymás hering, és durva, mint a lópokróc, én meg miért várnék olyan lóra, amely szilajon másfele száguld, hátán sem visz, patáján sem hordoz. Mert mást szeretett a szegénylegény. Már nem lánholt olyan hevesen, mint rég, de szerelme tartós volt, mint a zacskós leves, és szilárd, akár a gránit.

A szegénylegény súlyos égési sérülésekkel landolt a pannon parlagon, de megúszta. Kemények a szegénylegények, na! Azóta a földön jár, csak néha néz föl az égre, megcsóválja busa fejét, és azt mormogja, mintegy magának, soha többet ilyen magasra, soha többet. A horizontális szabadság egyszerűbb, tette hozzá, és maga sem tudta, mit ért ezen.

Immár külön testbe zárva élnek, míg, külön-külön, meg nem hálnak.

Tanulság: *A fény, amely megragadja a tekintetet; a tűz a kőbe hatolva több színre oszlik, mint a szivárvány. Én pedig nyitottam rajta egy új ablakot, így már nemcsak befe-*

lé iramlík a fény, hanem kifelé is. Azt kell fölfogni, hogy a csiszolt gyémánt áttetsző tükör. Minden tükörnek van háttere, a víz is úgy funkcionál tükörként, hogy sötét az alja, a gyémántnak nincs szüksége erre, a fény behatol, ugrál a kristálylapok között, minden oldalról áramlik, és nem hagyja abba. Végtelen, elég egy kis fény, akár a legkisebb gyertya lángja, és a gyémánt vibrálni kezd.

Pár másodpercig ültünk meredten, majd barátom hirtelen fölugrott, és szó nélkül távozott. Nagy baj lehet vele, gondoltam, maradék sörét sem itta meg.

(menekülés – most és mindörökké – életre, halálra)

Egy lány feküdt mellettem weissbrunni lakásomban, amin igen csodálkoztam, hiszen egyik barátommal jött, akit amúgy Nyulassy Etelének hívnak. Etele jóval előtte a másik, úgynevezett gyerekszobába ment (egy időben Tito-szobának neveztek, mert valami ismeretlen oknál fogva ott tároltam Tito-relikviáimat). Várta a csajt. A szoba közepén feküdtem egy kanapén, krimi olvastam épp, a lány pedig, Nefelejts Virág mellém húzta matracát, és azt suttogta, réges-régen pár hétig viszonyunk volt, kár, hogy nem folytatódott, és szeretné megismételni *azt* az éjszakát. Furcsa helyzet, agyaltam magamban, ám idegsejtjeim hiába cikáztak szinapsziszról szinapsziszra, nem tudtam rá visszaemlékezni, így zavaromban nem válaszoltam neki. Szerencsére váratlanul bejött a szobába egy másik, szivárványszínűre festett hajú nő, aki azt állította, ő az én feleségem. Miért jönne Weissbrunnba, tűnődtem, hiszen külföldön él és dolgozik, valahol Nyugat-Európában, azt sem tudom pontosan, hol, ráadásul, régen elváltunk, nem láttam vagy öt éve. Az asszonyoság, aki nejemnek vallotta magát, mérgesen mondott valamit, végül kiabált. Nem értettem, mit, és azt sem, miért ordítozik velem. Közben alsógatyában visszajött Etele, leteremtette Virágot, hogy mire vár még, miért nem bújik be hozzá az ágyba. Ám a lány húzódkodott, fogta alkalmi fekhelyét, arébb vitte, magzatpózba heveredett, és úgy tett, mint aki alszik.

Ekkor, minden átmenet nélkül, fekete ruhás csávók jelentek meg, mindegyikük hatalmas, sötét kalapot viselt, ami alól csak bajuszuk villant ki, mintha rendszeresen suvickolnák. Rendezkedni kezdtek a nappaliban. Gáborcigányok, gondoltam magamban, de mukkanni se merem. Etele, Virág és a féktelen asszony eltűntek, magam tébláboltam az egyre sűrűsödő embertömegben, amelyben már mindenféle rassz képviselte magát. Kínai lány mutatta meg bal mellét, és fejével intett a fürdőszoba felé. Szégyenlőséggel vegyes gyávaság terelt az ellenkező irányba, egykori hálószobánkba, miközben azon tépelődtem, úristen, mi történik itt, mit szólnak majd a szomszédok?! Fél szemmel láttam ugyanis, hogy a nappali közepére, ahonnét eltűnt már a kanapé és a matrac, hangfalakat, erősítőket és mikrofonokat szerelnek össze szóltanul.

Amikor beléptem a hálóba, észrevettem, az udvar felőli igen vastag falat valakik kibontották, csak nejlön fedí félig az alaktalan lukat, onnét áramlik a halk emberáradat és a fagyos levegő. Senki sem beszélt, mintha szó *bennszakadt* volna, mégis hallatszott valami csöndös, vészjósló moraj, akárha zsongó zugkocsmban, ahol csak pálinkát mérnek. Visszasomfordáltam a nappaliba, amely addigra a kétszeresére növekedett. Mindenki legalább három fejjel magasabb, mint én,

rágódtam, kivéve néhány fiatal nőt. Böhöm nagy bőrfejú lökött arrébb, majd sörrel kínált. Sértetten visszautasítottam. Részeg néger nő csókolt szájon. Punk bakfis, vállán patkánnyal, nyelvet öltött rám. Katolikus papnak öltözött transzvesztita osztott áldást mindenkinek, ujjai közt csecsemőkar nagyságú spanglival. Éppen pipiskedtem a cigiért, amikor hirtelen megmarkolt egy mindenkinél magasabb alak, akinek a nadrágszíjái ha értem, és dobálni kezdett föl, a magasba. A terem mé duzzadt szoba belmagassága, amely amúgy sem volt kicsi, a duplájára emelkedett, én pedig megmámosodtam a boldogságtól, ahogy a tagbaszadt, lapáttenyerű, félmeztelen, izmos pasas, akár egy kisgyereket, a hónom aljánál fogva, öt-hat méterre föl-fölrepít, és amikor visszaránt a gravitáció, ügyesen elkap. A férfi úgy nézett ki, mintha agyagból gyúrták volna. Ajka keskeny, akár a konyhakés éle, szeme terminátoré, orra sasé, testén semmi szőr. Egészen addig élveztem, hogy hajigál, amíg meg nem éreztem, fenekem elkezdte ágyékához dörzsölni, egyre hosszabb és hosszabb ideig. Észleltem irgalmatlan nagy faszának keménységét. Ez már zavart, de nagyon.

Pánikba estem.

Menekülési útvonalakat latolgattam, mind nagyobb kétségbeeséssel és reménytelenséggel. Egy adott minutumban, ott, ahol régen az ebédlőasztal állt, fából ácsolt emelvényt pillantottam meg, ami úgy nézett ki, mint valami többé-kevésbé kész vadászes és nagy, barokk szószék keveréke. Azon tűnődtem, milyen módon tudnék belekapaszkodni, utána meg majd kitalálom, hogyan tovább. Amikor – mint később kiderült – utoljára dobott föl, kapálódzó úszómozdulatokkal, akár a fuldoklók, az állványba csimpaszkodtam, és fölhúztam magam a talpazatra.

Akkor, ahogy mondani szokás, elszabadult a pokol.

A tömeg őrjöngeni kezdett, és mint zombihadsereg, ostromolta meg a vadászes-szószék ötvözetű építményt. Én pedig, nem lévén más választásom, ugrottam, és gyorsúsásban próbáltam az üvöltő sokaság fölé emelkedni. Szinuszgörbeszerűen röpködtem a csödület fölött, aztán, uzsgyi, ki a – hideg ellenére – nyitott ablakon. Az emberek – férfiak, nők vegyesen – ugrottak és futottak és kapkodtak utánam, letépték ingem, cipőm, bársonynadrágom; alsógatyám cefatokban lógott rólam, összevissza karmolták bőröm, testemből vér csöpögött. Hátúsásra váltottam, vettem néhány kétségbeesett pislantást az őrült seregre, végül a meredek Anyós utca fölött, lefelé, mellúszásban sikerült megszabadulnom a tébolyult tumultustól.

A végén már-már gyakorló sasként látta meg: újra fölkelt a hideg nap.

(Bukón hagyta a konyhaablakot.)

Lenn a mélyben a Séd kanyargott aranyárgán. Betonkeverők zúgtak meghitlen. Valahol a távolban, akár a géppisztolyok csöndje, pihentető légkalapács ke-repelt. *A levegőben menekő madárhad.* A patak mellett két bicikliző alakot pillantott meg, egyikükről tudni véltem, Török Zolinak hívják, pedig nem ismerte, soha sem találkoztunk. Úgy hallottam (vagy olvasta valahol?), meggyilkolta a szeretője. Lelőtte a saját házában.

Nem néztem vissza.

Soha többé.

Nem. Mert.

Utóirat 1.:

Midőn ezt írtam, akkor tudta meg, letiltották az Isteni szél című könyvének folytatását. A főkolompos az a hét főbűnnel megátkozott, szikkadt, némberszívű nő volt, akit élő jégnek csúfolnak a háta mögött. Ő, aki a bombázások ideje alatt nála kért és kapott ideiglenes menedéket.

Nem ért váratlanul.

Utóirat 2.:

Állítólag az terjed a különféle hálózatokon, hogy a perszónát már kinyírni sem érdemes. Ha nagyhatalmú élettársa eltűnik a színről, elevenen falják föl a fiatal, törtető újbasák. Ahogy Tito elvtárs mondotta volt: miért nem vagyok meglepve?

Tanulság: történt, ami történt, történt, ahogy történt, egy dolog biztos: a halál.

Az egyetlen és igaz demokrata.

Még.